

فصل ششم

نکاتی قابل توجه در تهیه پاورپوینت برای کلاس درس

پاورپوینت امروزه به عنوان یک ابزار نوین کمک آموزشی قابل استفاده است. انتقال مطالب با استفاده از این ابزار در مقایسه با روش استفاده از تخته دارای تفاوت‌هایی از جمله تفاوت در چگونگی ارتباط استاد و دانشجو در طی روند آموزش است. در این روش نحوه انتقال مطالب، حالت بدن، داشتن صدای مطمئن و داشتن نگاه جامع به فراگیر از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. علاوه بر این چگونگی اسلایدهای تهیه شده از نظر محتوی و ظاهر، تأثیر بسیار زیادی در کیفیت انتقال مطالب دارد. در این نوشتار نکات مهم و قابل توجه برای تهیه اسلایدها در زمینه‌های مختلف مانند سازماندهی، طراحی، انتخاب نوع قالب، رنگ، قلم و تصویر ارائه شده است.

۶-۱- سازماندهی

- در شروع هر جلسه و در اسلاید ابتدایی، کل مطالب جلسه به صورت خلاصه ارائه شود. این اسلاید می‌تواند شامل سرگذشت دانشمندان، نکات فکاهی و تصاویر جذاب نیز باشد.
- رئوس مطالب با دقت کافی در هر اسلاید نشان داده شود.
- از نمادهای برجسته در ابتدای هر خط برای تقسیم‌بندی موضوع‌های اصلی و فرعی استفاده شود.

- از کلمات مناسب به صورت تیتروار استفاده شود و لازم نیست که جمله‌ها کامل باشد و یا انتهای آنها نقطه قرار داده شود.
- از قانون ۷×۷ استفاده شود، یعنی در هر اسلاید حداکثر ۷ خط و هر خط ۷ کلمه باشد.
- ارتباط بین اسلایدها کاملاً مشخص باشد.
- در هر مرحله و قبل از معرفی مطلب جدید، به فراگیر نشان داده شود که در حال حاضر در چه مرحله‌ای هستیم.
- در انتهای هر جلسه، اسلایدی شامل نتیجه‌گیری و مطالب جلسه‌ی آینده توضیح داده شود.

۶-۲- اصول طراحی

- اصل تباین^۱: استفاده از تفاوت‌ها برای جلب توجه و ایجاد جذابیت در اسلایدها. ارکان تباین شامل موارد زیر است:

✓ رنگ

✓ نوع (اندازه، آراسته کردن)

✓ مقیاس (بزرگ، کوچک)

✓ ارزش (روشن، تاریک)

✓ ضخامت خطوط

✓ شکل‌ها

✓ فضاها

- اصل تکرار: یکنواختی اجزاء طراحی در سرتاسر پاورپوینت. ارکان تکرار شامل موارد زیر است:

✓ قلم

✓ شکل

✓ رنگ

✓ الگو

✓ قالب

- اصل هم‌ترازی: قرار دادن ارکان هر اسلاید در مکان‌های منظم (چپ، راست، وسط، تصادفی).

- اصل تقرب: گروه‌بندی اجزاء هر اسلاید به نحوی که مفهوم مشخصی را در بر داشته باشد.

۶-۳- قالب اسلایدها

- برای انتخاب قالب می‌توان از قالب‌های موجود در نرم‌افزار پاورپوینت و یا قالب‌های شخصی استفاده کرد.

- استفاده از قالب‌های در هم بر هم و شلوغ ممکن است حواس فراگیر را پرت کند و باعث شود چشم و ذهن فراگیر بر روی رنگ‌ها و یا شکل‌های قالب متمرکز شود و نکات کلیدی و اطلاعات مورد نیاز به ذهن فراگیر منتقل نشود. استفاده از قالب‌های موضوعی که در پیش‌زمینه‌ی آنها تصاویر وجود دارد تنها در مواردی که این تصاویر کمکی به تقویت انتقال موضوع می‌کند، مفید است.
- تنها از یک قالب در تمام اسلایدها استفاده شود، مگر اینکه دلیل خاصی برای این کار وجود داشته باشد.

۶-۴- رنگ اسلایدها

- از رنگ‌های تاریک‌تر برای پیش‌زمینه‌ی اسلایدها استفاده شود.
- از رنگ‌های شاد و روشن برای متن استفاده شود.
- از رنگ‌های متعدد برای یک جزء استفاده نشود، مگر اینکه از تعدد رنگ‌ها برای ترسیم شکل خاصی استفاده شود.
- برای اطمینان از کیفیت نمایش پاورپوینت، حتماً قبل از ارائه، پاورپوینت در کلاسی که قرار است درس در آن برگزار شود، آزمایش شود.
- از رنگ‌های خاصی از قبیل رنگ متالیک و یا رنگ فلورسنت برای جلب توجه فراگیر به جزء خاصی استفاده شود.

۶-۵- قلم متن

- از قلمی خوانا استفاده شود. توصیه می‌شود از قلم‌های Arial و Serif استفاده شود.
- در تمام متن اسلایدها بیش از دو قلم استفاده نشود.
- برای تأکید بر روی موردی از متن می‌توان از قلم‌هایی استفاده کرد که مفهوم مهم بودن موضوع را می‌رساند.
- از قلم با اندازه‌ی ۳۲ برای عناوین و اندازه‌ی ۱۸-۲۴ برای متن استفاده شود.
- برای جملات انگلیسی، اول حرف کلمات عناوین را با حرف بزرگ و برای متن، اولین کلمه‌ی جمله با حرف بزرگ شروع شود. به هیچ وجه تمام حروف کلمات به صورت بزرگ نوشته نشود.
- از سبک‌های پررنگ، مورب و سایه‌دار استفاده شود و از زیر خط کشیدن خودداری شود.

۶-۶- شکل و تصویر

- از اجزاء بصری از قبیل عکس، شکل و فیلم استفاده شود. ماندگاری این نوع موارد در ذهن فراگیر بیش از ماندگاری متن است.

- از پویانمایی در حد معقول و برای توضیح گام به گام مطلب استفاده شود. از پویا نمایی برای تأکید بیشتر بر روی مطالب مهم و برای کم کردن سرعت ارائه استفاده شود. موارد زیر به ترتیب نشان‌دهنده‌ی وضعیت خوب تا بد پویانمایی است:
 - قرار دادن در یک موقعیت خاص
 - قرار دادن در یک موقعیت خاص به همراه چندین حرکت
 - جابه‌جایی اولیه در زمان کم
 - جابه‌جایی برای چندین ثانیه و سپس توقف آن
 - دائماً در حال جابه‌جایی
 - موارد اضافی در تصاویر حذف شود تا توجه فراگیر بر روی اصل موضوع متمرکز شود.
 - در نمودارها از الگوهای متنوع استفاده شود.
 - از نماد فلش و نمادهای مشابه برای نشان دادن ارتباط بین کلمات استفاده شود.
- در نهایت میبایست توجه داشته باشیم که پاورپوینت فقط ابزاری برای افزایش کیفیت ارائه‌ی دروس است!!